

Nr 91.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt; given Stockholms slott den 2 mars 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

F ö r s l a g
till
**förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen
den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.**

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

Grundbeloppet utgör:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 1 000 kronor: 10 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

1 000 men icke	2 000 kr.:	100 kr. för	1 000 kr. och	11 % av återstoden;
2 000 » »	3 000 » :	210 » »	2 000 » »	12 % » » ;
3 000 » »	4 000 » :	330 » »	3 000 » »	14 % » » ;
4 000 » »	6 000 » :	470 » »	4 000 » »	16 % » » ;
6 000 » »	8 000 » :	790 » »	6 000 » »	17 % » » ;
8 000 » »	9 000 » :	1 130 » »	8 000 » »	19 % » » ;
9 000 » »	10 000 » :	1 320 » »	9 000 » »	20 % » » ;
10 000 » »	12 000 » :	1 520 » »	10 000 » »	23 % » » ;
12 000 » »	14 000 » :	1 980 » »	12 000 » »	27 % » » ;
14 000 » »	16 000 » :	2 520 » »	14 000 » »	32 % » » ;
16 000 » »	18 000 » :	3 160 » »	16 000 » »	35 % » » ;
18 000 » »	20 000 » :	3 860 » »	18 000 » »	36 % » » ;
20 000 » »	30 000 » :	4 580 » »	20 000 » »	39 % » » ;
30 000 » »	40 000 » :	8 480 » »	30 000 » »	45 % » » ;
40 000 » »	50 000 » :	12 980 » »	40 000 » »	49 % » » ;
50 000 » »	60 000 » :	17 880 » »	50 000 » »	50 % » » ;
60 000 » »	80 000 » :	22 880 » »	60 000 » »	54 % » » ;
80 000 » »	100 000 » :	33 680 » »	80 000 » »	55 % » » ;
100 000 » »	150 000 » :	44 680 » »	100 000 » »	59 % » » ;
150 000 » »	200 000 » :	74 180 » »	150 000 » »	60 % » » ;
200 000 » »	250 000 » :	104 180 » »	200 000 » »	69 % » » ;
250 000 kr.		: 138 680 » »	250 000 » »	70 % » » .

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1952; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1952 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1952 eller tidigare år.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars
1951.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler *fråga om jämkning av den statliga inkomstskatteskalan i anledning av den kommunala ortsavdragsreformen* samt anför därvid följande.

Genom propositionen nr 241/1950 framlades förslag angående omläggning av det kommunala ortsavdragssystemet. I denna proposition framhöll jag bl. a., att nämnda reform icke kunde genomföras utan en viss övervältring av skattebördan från skattskyldiga med obetydliga inkomster till vissa andra kategorier av skattskyldiga. En förutsättning för reformen borde därför vara *dels* att staten lämnade kommunerna ersättning för viss del av den skatteförlust, som uppkomme genom minskningen av skatteunderlaget, och *dels* att vissa jämkningar vidtoges i tabellen för beräkning av statlig inkomstskatt för fysiska personer, så att de skattskyldiga icke erhöle någon ökning av sin sammanlagda skattebörda. Förslag om statsbidrag till kommunerna framlades redan i den nyssnämnda propositionen. Frågan om jämkning av den statliga inkomstskatteskalan förutsattes skola upptagas av 1949 års skatteutredning.

Den 16 november 1950 har *1949 års skatteutredning* därefter till finansdepartementet inkommit med en promemoria rörande jämkning av den statliga inkomstskatteskalan i anledning av den kommunala ortsavdragsreformen. Över promemorian ha *yttranden* efter remiss avgivits av kamrarrätten, statskontoret, statistiska centralbyrån, riksräkenskapsverket, överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus, Älvsborgs, Örebro och Västernorrlands län.

Promemorian. Skatteutredningen har i sin promemoria till en början erinrat om att vid den av 1950 års vårriksdag beslutade omläggningen av det kommunala ortsavdragssystemet förutsatts, att sådana jämkningar skulle ske i den statliga inkomstskatteskalan för fysiska personer, att de skattskyldiga icke på grund av reformen finge någon ökning av sin sammanlagda skatt.

Skatteutredningen har vidare erinrat om att i direktiven för utredningen anförts att, då en önskvärd höjning av de kommunala ortsavdragen icke

gärna kunde bli möjlig utan att den kommunala utdebiteringen höjdes, skulle därav följa höjning av kommunalskatten för inkomsttagare över en viss inkomstnivå. Detta kunde undvikas endast genom statliga åtgärder. En utväg vore direkta bidrag av statsmedel. En annan utväg för att undvika höjning av den samlade skattebördan vore att samtidigt med en höjning av de kommunala ortsavdragen genomföra en revision av den statliga inkomstskatteskalen, som toge hänsyn till den höjda kommunalskatten. Vid genomförandet av ortsavdragsreformen hade båda de i direktiven för utredningen nämnda utvägarna för att kompensera höjningen av kommunalskatten kommit till användning. Sålunda skulle direkta statsbidrag utgå till de olika kommunerna i den omfattning, att den sammanlagda utdebiteringen till kommun och landsting icke skulle på grund av reformen behöva höjas med mer än högst en krona. De komensationer, som erfordrades inom en utdebiteringsstegring med högst en krona, skulle däremot åstadkommas genom en revision av den statliga inkomstskatteskalen.

Skatteutredningen anför i sin promemoria vidare, att utredningen på begäran av ortsavdragskommittén under hösten 1949 utfört vissa beräkningar rörande de jämkningar av statsskatteskalen, som skulle erfordras för ifrågavarande ändamål. Därvid förfors på följande sätt. För genomsnittliga beskattningsbara inkomster i olika inkomstskikt beräknades den minskning respektive ökning i samlad kommunal och statlig inkomstskatt, som framkom om — med oförändrade grunder för statsskattens beräkning — de kommunala ortsavdragen bestämdes enligt bl. a. det alternativ, som sedermera lades till grund för reformen, och samtidigt den kommunala utdebiteringen antogs stiga från 10 till 11 kronor. Uträkningarna gjordes för ortsgrupp III och avsågo dels ensamstående och dels äkta makar utan barn. Därefter omarbetades den nuvarande statsskatteskalen, så att den med så liten jämkning som möjligt beredde komensation för de framräknade skatteökningarna.

Utredningens uträkningar, som redovisats i två vid dess promemoria fogade tabeller, torde såsom *bihang 1 och 2* få fogas till statsrådsprotokollet i förevarande ärende.

I båda tabellerna har i kol. 5—7 redovisats den skatt, som vid nuvarande skatteskala utgår för en skattskyldig i olika inkomstlagen enligt gällande ortsavdragsbestämmelser vid en kommunal utdebitering av 10 kronor för skattekrone. I kol. 11—13 har redovisats den skatt, som likaledes vid nuvarande skatteskala utgår enligt de *nya* ortsavdragsbestämmelserna vid en kommunal utdebitering av 11 kronor för skattekrone. Av kol. 11, 14 och 15 framgår den skatt, som efter den *jämkade* skatteskalan och de nya ortsavdragen utgår vid sistnämnda kommunala utdebitering. Det bör anmärkas, att vid bestämmandet av den statliga inkomstskatten avdrag för erlagd kommunalskatt verkställts med de belopp för densamma, som redovisas i kol. 5 respektive kol. 11 i tabellerna. De skatteökningar, som skola täckas genom jämkningar i statsskatteskalen, framkomma i kol. 16. Av kol. 17 framgår, att dessa skatteökningar eliminerats genom den jämkade skalan.

Kol. 18 slutligen visar den ökning eller minskning i statlig inkomstskatt, som i olika inkomstlägen uppkommer genom den kommunala ortsavdragsreformen kombinerad med den jämkade statsskatteskalen.

Slutresultatet för statens del i minskad eller ökad statsskatt låter sig beräknas genom att beloppen i kol. 18 multipliceras med antalet inkomsttagare i olika inkomstskikt. Detta förutsätter en uppdelning av de skattskyldiga, dels beträffande ensamstående och dels beträffande äkta makar (med eller utan barn), på olika skikt av beskattningsbara inkomster. Inom utredningen har gjorts en sådan uppdelning — grundad på skatteunderlaget vid 1949 års taxering och på 1940 års folkräkning — vilken begagnats vid uträkningarna för ortsavdragskommittén. På grund härav har nettokostnaden för staten i form av minskad statlig inkomstskatt beräknats till 7,5 miljoner kronor, vilket belopp vid kostnadsberäkningen i propositionen nr 241 till 1950 års vårriksdag avrundats till 8 miljoner kronor.

Utredningen har sedermera låtit verkställa en ny beräkning rörande uppdelningen av de skattskyldiga på olika skikt av beskattningsbara inkomster. Denna beräkning grundar sig alltså på skatteunderlaget vid 1949 års taxering, medan däremot uppgifterna från 1945 års folkräkning utnyttjats. Den nya beräkningen har insatts i bilagornas kol. 19 och givit till resultat, att i kol. 20 framkommit ökning i statlig inkomstskatt för ensamstående med 5 914 000 kronor och för äkta makar med 7 652 000 kronor samt minskningar för ensamstående med 4 601 000 kronor och för äkta makar med 15 075 000 kronor. Slutresultatet har alltså blivit en minskning i statlig inkomstskatt med 6,1 miljoner kronor. På grund härav har utredningen ansett, att kostnaden för statens del i varje fall icke torde komma att överstiga förut beräknade 8 miljoner kronor.

Den jämkade statsskatteskala, som utredningen lagt till grund för skatteuträkningen i kol. 14, har följande utseende:

Beskattningsbar inkomst, skiktet mellan (tusental kronor)	Nuvarande skala	För ortsavdrags- reformen jämkad skala
0— 1	10	10
1— 2	11	11
2— 3	12	12
3— 4	14	14
4— 6	16	16
6— 8	18	17
8— 9	20	19
9— 10	20	20
10— 12	24	23
12— 14	28	27
14— 16	32	32
16— 18	36	35
18— 20	36	36
20— 30	40	39
30— 40	45	45
40— 50	50	49
50— 60	50	50

Beskattningsbar inkomst, skiktet mellan (tusental kronor)	Nuvarande skala	För ortsavdrags- reformen jämkad skala
60— 80	55	54
80—100	55	55
100—150	60	59
150—200	60	60
200—250	70	69
250—	70	70

Utredningen har anfört, att jämkningarna i skalan icke kunde göra anspråk på att i förevarande hänseende bereda full compensation åt alla enskilda skattskyldiga, eftersom de grundats på beräkningar för ortsgrupp III och en antagen kommunal utdebiteringsstegring från 10 till 11 kronor. Å andra sidan inträdde i många fall en viss överkompensation. Man hade anledning antaga, att detta bleve fallet för det övervägande antalet skattskyldiga.

Utredningen har framhållit, att den avsett att den jämkade skalan icke skulle behöva användas i det skick den nu föreläge. I stället hade avsikten varit, att hänsyn till ifrågavarande jämkningar skulle tagas vid den allmänna översyn av inkomstskatteskalan, som utredningen fått i uppdrag att utföra. Jämkningarna skulle sålunda rymmas inom det förslag till ändrad statsskatteskala, som utredningen komme att slutligen framlägga. På grund av att utredningens uppdrag sedermera vidgats till att omfatta även frågan om äkta makars beskattning vore det emellertid icke möjligt för utredningen att lägga fram sitt slutliga förslag till ändrad skala i sådan tid, att frågan härom kunde tänkas bli förelagd 1951 års riksdag. Detta syntes numera även mindre nödvändigt än tidigare med hänsyn till utvecklingen av det statsfinansiella läget, som för närvarande icke torde tillåta någon mera genomgripande sänkning av statsskatteskalan.

Utredningen har slutligen anfört, att den på grund av dessa förhållanden finge framlägga den jämkade skalan i dess tidigare angivna form. Skalans utseende kunde möjligen ge anledning till erinringar på grund av procenttalens ojämna stigning. En »putsning» av skalan för de högre skikten — över 40 000 kronor — torde ur statsfinansiell synpunkt sakna större betydelse. Då emellertid en sådan justering knappast kunde åstadkommas utan att jämkningarna därigenom mer eller mindre överskredde sitt egentliga syfte, hade utredningen valt att framlägga den jämkade skalan i oförändrat skick, därvid utredningen dock förutsatt, att den icke skulle användas annat än för något övergångsår.

Remissyttrandena. Det i skatteutredningens promemoria framlagda förslaget till jämkad skatteskala har tillstyrkts eller lämnats i huvudsak utan erinran av *kammarrätten, statskontoret, statistiska centralbyrån* samt *länsstyrelserna i Stockholms, Älvsborgs, Örebro och Västernorrlands län*. *Överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Malmöhus län* ha anfört vissa erinringar mot förslaget, varjämte *riksräkenskapsverket* förordad, att de i utredning-

ens promemoria behandlade frågorna skulle beaktas först i samband med en allmän översyn av statsskatteskalen.

Av remissyttrandena må följande här återgivas.

Kammarrätten har uttalat, att kammarrätten icke hade någon erinran att göra mot den föreslagna jämkade skatteskalen i och för sig men funne det beklagligt att full kompensation icke kunde beredas alla skattskyldiga.

Statistiska centralbyrån har anfört.

Sådana omständigheter, som t. ex. att kommunerna tillhöra olika ortsgupper och ha olika hög utdebitering per skattekrone, omöjliggöra, att absolut rättvisa skipas, om en höjning av den kommunala beskattningen skall uppvägas genom en sänkt statsbeskattning. Gentemot den av skatteutredningen valda medelvägen att konstruera statsskatteskalen så att den kompenserar en höjning av den kommunala beskattningen från 10 till 11 kronor per skattekrone i kommuner tillhörande ortsgrupp III, har statistiska centralbyrån ur rättvisesynpunkt intet att erinra. Ej heller har den granskning, som centralbyrån vidtagit beträffande de av skatteutredningen utförda beräkningarna, givit anledning till någon erinran mot desamma.

Beträffande själva skatteskalen kan dock anmärkas, att densamma ej företer den regelbundna progression, som hade bort känneteckna en statsskatteskala. Emellertid förklarar sig skatteutredningen ha för avsikt att snart framlägga förslag om en helt ny skatteskala och förutsätter, att den i utredningens promemoria föreslagna skalen ej skulle behöva användas annat än för något övergångsår. Med hänsyn därtill samt till att kompensation i form av sänkt statsbeskattning motsvarande en sammanlagd kommunal skattehöjning om en krona per skattekrone utgjorde en förutsättning för ortsavdragsreformens genomförande, får statistiska centralbyrån tillstyrka, att den nu föreslagna skatteskalen — trots sin oregelbundenhet — provisoriskt får användas i avvaktan på nytt förslag från 1949 års skatteutredning.

Länsstyrelsen i Örebro län har gjort en liknande anmärkning, i det att länsstyrelsen påpekat att en granskning av den föreslagna jämkade skatteskalen utvisade, att i vissa inkomstlägen ej oväsentliga skiljaktigheter kunde uppstå vid jämförelse med den nuvarande skatteskalen.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har anfört, att den av utredningen använda metoden måste lämna en mycket ofullständig bild av resultatet av de föreslagna jämkningarna. Då beräkningarna vore gjorda endast för ortsgrupp III och en antagen kommunal utdebiteringsstegring från 10 till 11 kronor, därvid verkningarna för t. ex. barnfamiljer icke redovisats, samt blott avsåge genomsnittliga beskattningsbara inkomster i olika inkomstskikt, kunde enligt sakens natur icke ens ungefärliga slutsatser dragas rörande verkningarna för övervägande antalet skattskyldiga.

Länsstyrelserna i Örebro och Älvsborgs län ha båda förklarat sig förutsätta, att den jämkade skalen skulle komma att gälla endast för något övergångsår.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har i sitt yttrande anfört, att för ernående av det avsedda syftmålet den statliga inkomstskatteskalen icke lämpligen syntes kunna givas annan utformning än den av utredningen föreslagna. Variationerna mellan skattminskningen i de olika inkomstlägena vore

emellertid avsevärda. Vidare kunde framhållas, att i stället för skatteminskning skatteökning komme att inträffa i åtskilliga fall under det första tillämpningsåret därigenom att avdrag för kommunalskatt vid taxeringen till statsskatt då komme att ske med påförd kommunalskatt enligt nuvarande beskattningsregler. I fråga om utredningens uppskattning av skatteutfallet enligt den föreslagna nya skalan ville länsstyrelsen framhålla följande. Utredningen hade jämväl i detta avseende räknat med en kommunalskatt uträknad med tillämpning av de ändrade ortsavdragen och den höjda utdebiteringen samt förutsatt, att avdrag vid taxeringen till statsskatt skedde i enlighet härmed. Då emellertid den nya skatteskalen vore av provisorisk karaktär och enligt kommitténs uttalanden förutsattes icke skola komma till användning »annat än för något övergångsår» borde man icke bortse från verkningarna av densamma under det första året av dess tillämpning. En omräkning av det av utredningen framlagda materialet med hänsyn tagen till de avdrag för kommunalskatt som i realiteten komme att tillämpas gäve vid handen, att statens skatteintäkter komme att under det första året minska med ungefär 13,8 miljoner kronor i stället för av utredningen beräknade 6,1 miljoner kronor.

Överståthållarämbetet har förordat viss utökning av den av utredningen föreslagna skatteskalen. För att utröna den föreslagna skatteskalans inverkan för Stockholms stads vidkommande har ämbetet upprättat tabeller — motsvarande de av utredningen upprättade — för ortsgrupp V med en antagen kommunal utdebitering av 8 kronor 50 öre för skattekrona, vilken genom ortsavdragsreformen förutsatts skola stiga till 9 kronor 50 öre för skattekrona. I detta sammanhang har ämbetet omnämnt, att den kommunala utdebiteringen i Stockholm enligt en av Stockholms stads statistiska kontor företagen undersökning beräknades stiga med blott 86 öre för skattekrona genom den ifrågavarande reformen. Kontoret hade emellertid framhållit, att undersökningen icke vore grundad på något statistiskt material och att kalkylerna därför vore osäkra. Ämbetet har uppgivit, att de i tabellerna framräknade beloppen visserligen i några enstaka fall utvisat höjning av den totala skatten, men denna höjning hade uppgått till blott obetydliga belopp. I övrigt företedde resultaten mycket små skiljaktigheter i förhållande till dem som skatteutredningen redovisat. Ämbetet hade därför intet att erinra mot att den i promemorian föreslagna skatteskalen tillämpades i de ifrågavarande inkomstslägena.

Då under senare år inom Stockholms stad förekommit inkomsttaxeringar å belopp upp till 2 000 000 kronor, har ämbetet utökat de för Stockholm upprättade tabellerna till att omfatta även beloppen 500 000, 750 000, 1 000 000, 1 500 000 och 2 000 000 kronor. Dessa uträkningar har ämbetet redovisat i bilagor till sitt yttrande. Ämbetet har framhållit, att av bilagorna framginge, att skatteutredningens förslag i fråga om inkomster över 500 000 kronor skulle komma att medföra allt större höjningar av den sammanlagda skatten, ju mer inkomsten stige. För den högsta inkomsten i tabellerna, 2 miljoner kronor, uppginge höjningen till nära 4 500 kronor. Liknande skat-

teökningar torde komma att uppstå även i kommuner tillhörande andra ortsgupper. Den verkan förslaget sålunda komme att få i de högsta inkomstlägena strede mot det av statsmakterna gjorda uttalandet, att ortsavdragsreformen icke skulle leda till att av de skattskyldiga skulle uttagas högre sammanlagd inkomstskatt än tidigare. Då höjningen av den totala skatten i de högsta inkomstlägena vore beroende på att den föreslagna jämkningen av skatteskalen upphörde vid inkomster över 250 000 kronor, kunde höjningen förhindras antingen genom att den högsta procentsatsen för skatteuttaget reducerades från 70 till 69 % eller genom att skalen utökades att omfatta högre inkomstskikt. Enligt det första alternativet skulle den totala skattesänkningen för en inkomst av 2 000 000 kronor uppgå till cirka 11 000 kronor. Då skattesänkningen skulle bli så stor, borde detta alternativ icke väljas. I enlighet med det andra alternativet hade upprättats följande förslag till utökad skatteskala:

Beskattningsbar inkomst, skiktet mellan (tusental kronor)	Procenttal i föreslagen skala
0— 250	= skatteutredningen
250— 400	70 %
400— 550	69 %
550— 800	70 %
800—1 100	69 %
1 100—	70 %

Ämbetet har påpekat, att de enligt denna skala framräknade skattebeloppen i inkomstlägena 500 000—2 000 000 kronor vore obetydligt lägre än motsvarande skattebelopp enligt gällande bestämmelser. För skattskyldiga med ännu större inkomster kunde ökning av skattebeloppen visserligen uppkomma, men sådana inkomster torde — om de över huvud taget förekomme — vara mycket sällsynta och i regel förenade med så stor förmögenhet, att begränsning av den sammanlagda skatten inträdde jämlikt förordningen den 26 juli 1947 med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

Av de hörda myndigheterna har endast *riksräkenskapsverket* förordnat ett uppskov med genomförandet av de ifrågasatta jämkningarna. Ämbetsverket har till utveckling av sin ståndpunkt anfört.

Syftet med de föreslagna jämkningarna anges vara, att i stort sett ingen skattskyldig skall få sin sammanlagda direkta skatt höjd genom ortsavdragsreformen. Det har tidigare förutsatts, att dessa jämkningar skulle göras i samband med en allmän översyn av inkomstskatteskalen. Då denna översyn blivit fördröjd, inställer sig nu frågan, om det är motiverat att göra jämkningarna separat.

Jämkningarnas storlek tilldrar sig här först uppmärksamhet. Den höjning av kommunalskatten, som skall neutraliseras, uppgår maximalt till 1 krona per skattekrona. Eftersom kommunalskatten utgör en avdragspost vid statsskattetaxeringen, blir emellertid höjningen av den totala skatten väsentligt mindre. Såsom framgår av promemorians tabellbilagor (kol. 16) uppgår den icke i något inkomstskikt till mer än ca 0,4 % av inkomsten.

Även om höjningen sålunda skulle bli blygsam, kan den väl icke anses alldeles betydelslös. Riksräkenskapsverket vill emellertid erinra om att en skattehöjning av en helt annan storleksordning äger rum på grund av den fortgående penningvärdeförsämringen. Denna skattehöjning uppkommer genom att ortsavdragen icke höjas i takt med penningvärdets fall och vidare i form av en av penningvärdeförsämringen föranledd skärpning av den statliga inkomstskatteskalans progressivitet. Härigenom åstadkommes uppenbarligen avsevärda förskjutningar i skatteavvägningen olika inkomstgrupper emellan. Det synes ur olika synpunkter icke lämpligt att genomföra den jämförelsevis betydelslösa justering av skatteskalen, som nu föreslagits, innan det av riksräkenskapsverket här berörda större problemet upptages till behandling av statsmakterna.

Med hänsyn till vad som anförts finner riksräkenskapsverket det alltså naturligt, att — i enlighet med vad tidigare förutsatts — de i promemorian behandlade spörsmålen beaktas i samband med en allmän översyn av statskatteskalen.

Vad ett uppskov med jämkningarna finansiellt skulle betyda för statsverket framgår icke direkt av promemorian. Med ledning av uppgifterna i tabellbilagorna synes emellertid den inkomstminskning, som jämkningarna skulle förorsaka, kunna beräknas till 13 å 14 miljoner kronor per år.

Departementschefen. Vid omläggningen av det kommunala ortsavdrags-systemet förutsattes, att sådana jämkningar skulle ske i den statliga inkomstskatteskalen för fysiska personer, att de skattskyldiga icke på grund av reformen finge någon ökning av sin sammanlagda skatt. På grund av att skatteutredningens uppdrag vidgats till att omfatta även frågan om äkta makars beskattning, är det dock ännu så länge ovisst när utredningen kan lägga fram sitt slutliga betänkande rörande skatterna till staten och deras verkningar. Utredningen har därför sett sig nödsakad att framlägga ett provisoriskt förslag till jämkning av statsskatteskalen i anledning av ortsavdragsreformen. Av de remissinstanser, som hörts över skatteutredningens ifrågavarande förslag, har endast en förordat, att frågan om de av nämnda reform föranledda jämkningarna i statsskatteskalen skulle anstå och lösas först i samband med den allmänna översyn av statsskatterna, som utredningen erhållit i uppdrag att utföra. För egen del ansluter jag mig till den uppfattning, som flertalet remissinstanser givit uttryck åt. Då bestämmelserna om de nya ortsavdragen skola träda i kraft redan den 1 januari 1952, torde det nämligen vara ett befogat krav från de skattskyldigas sida, att förslag i ämnet framläggas redan till årets riksdag.

Emot utredningens förslag har invänts, att skatteskalen ej företer den regelbundna progression, som bör utmärka en inkomstskatteskala. Vidare har anmärkts, att i vissa inkomstslägen ej oväsentliga skiljaktigheter uppstå vid jämförelse med den nuvarande skatteskalen. Det har även framhållits, att variationerna mellan skatteminskningarna i de olika inkomstslägena äro avsevärda. Därjämte har anmärkts, att jämkningarna i skatteskalen icke bereda full kompensation åt alla skattskyldiga.

De uträkningar, som ligga till grund för de föreslagna ändringarna av statsskatteskalen, ha haft till syfte att med så liten marginal som möjligt

eliminera den av ortsavdragsreformen föranledda ökningen av skattebördan i de högre inkomstskikten. Den ändrade statsskatteskalen har sålunda avpassats uteslutande efter de framräknade skattehöjningarna och utan hänsyn till hur den ter sig, om den ses isolerad; detta har medfört att skalen icke blivit så regelbunden som i och för sig varit önskvärt. Hade skalen gjorts mera regelbunden, skulle å andra sidan de enskilda skattebetalarna antingen över- eller underkompenserats mera än vad som enligt utredningens förslag kan bliva fallet. Vidare bör beaktas, att sådana omständigheter som att kommunerna tillhöra olika ortsgrupper och ha olika hög utdebitering medföra att absolut rättvisa icke kan skipas, då det gäller att genom en sänkning av statsbeskattningen uppväga höjningen av den kommunala beskattningen. Såsom statistiska centralbyrån framhållit synes emellertid ur rättvisesynpunkt intet vara att erinra mot den av skatteutredningen valda medelvägen att konstruera skatteskalen med utgångspunkt från en antagen höjning av den kommunala beskattningen från 10 till 11 kronor för skattekrona och på grundval av de ortsavdrag, som skola gälla för kommuner tillhörande ortsgrupp III. Under remissbehandlingen av utredningens förslag har icke heller gjorts gällande, att det vore mera rättvist att utgå från någon annan ortsgrupp än den mellersta eller från någon högre eller lägre kommunal utdebitering än 10 respektive 11 kronor.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har framhållit, att i stället för skatteminskning skatteökning komme att i åtskilliga fall inträffa under det första tillämpningsåret därigenom att avdrag för kommunalskatt vid taxeringen till statsskatt då komme att ske med påförd (lägre) kommunalskatt enligt nuvarande beskattningsregler. Hänsyn till denna invändning torde emellertid icke kunna tagas, då man icke kan konstruera skalen med utgångspunkt från att dess giltighet blir begränsad till ett enda år.

Den av utredningen föreslagna jämkningen av skatteskalen upphör vid inkomster över 250 000 kronor. Enligt förslaget skulle dock sänkningar av den sammanlagda skatten uppkomma å samtliga de i tabellerna upptagna inkomsterna, d. v. s. å inkomster upp till i runt tal 360 000 kronor. För att förhindra höjning av den sammanlagda skatten i de allra högsta inkomstlägena (över 500 000 kronor) har överståthållarämbetet föreslagit, att skalen skulle utökas med särskilda procenttal för inkomster mellan 250 000 och 1 100 000 kronor. Enligt den av ämbetet förordade skalen, som utgår från en ökning av den kommunala utdebiteringen i en kommun i ortsgrupp V från 8 kronor 50 öre till 9 kronor 50 öre för skattekrona, skulle i sagda ortsgrupp och med angiven höjning av utdebiteringen ingen ökning av den totala skatten uppkomma vid årsinkomster upp till två miljoner kronor.

Vid en bedömning av överståthållarämbetets förslag bör emellertid beaktas, att skattskyldiga med årsinkomster överstigande 360 000 kronor i regel torde äga så stor förmögenhet att begränsning av den sammanlagda skatten inträder jämlikt förordningen den 26 juli 1947 med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall. Det är sålunda icke

inkomstskatteskalans utformning, som här ensamt är avgörande för det effektiva skattetrycket. Vidare bör beaktas, att ökningen av den totala skatten för de högsta inkomsttagarna kommer att motverkas av att den av ortsavdragsreformen föranledda kommunala utdebiteringsstegringen i de största städerna, där flertalet av de allra högsta inkomsttagarna kunna antagas vara bosatta, i allmänhet icke torde komma att uppgå till en krona. Som framgår av överståthållarämbetets yttrande, har en av Stockholms stads statistiska kontor företagen undersökning givit vid handen, att utdebiteringsstegringen på grund av reformen kan väntas i Stockholm stanna vid 86 öre för skattekrona.

På grund av det anförda anser jag mig kunna tillstyrka den föreslagna skalan att gälla såsom ett provisorium i avvaktan på resultatet av den allmänna översyn rörande skatterna till staten och deras verkningar, som skatteutredningen verkställer.

Enligt skatteutredningens beräkningar skulle ändringarna i inkomstskatteskalen medföra ett skattebortfall av cirka 6 miljoner kronor. I själva verket torde bortfallet emellertid under det första tillämpningsåret bli högre, eftersom skatteutredningen vid beräkning av avdrag för påfordrad kommunalskatt utgått från en kommunalskatt, beräknad med tillämpning av de nya kommunala ortsavdragen; vid 1953 års taxering, då de nya kommunala ortsavdragen första gången skola tillämpas, medgives emellertid avdrag för kommunalskatt på grund av 1952 års taxering och denna kommunalskatt är bestämd med utgångspunkt från nuvarande lägre ortsavdrag och lägre utdebitering. Den av skatteutredningen sålunda använda metoden medför under det första tillämpningsåret att den statliga inkomstskatten för de mindre inkomsttagarna — där kommunalskattens storlek främst beror på storleken av det kommunala ortsavdraget — blir mindre än vad utredningen kalkylerat med; för de större inkomsttagarna blir effekten den motsatta. Slutresultatet blir, som nyss anmärkts, att skattebortfallet under det första tillämpningsåret blir något större än vad utredningen räknat med.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Karl-Ingmar Edstrand.

TABELL

Ensamstående,

Tax. enl. KL 420/630		Tax. enl. Si (tab.)		Uträknade skatter			Tax. enl. KL 1290	Tax. enl. Si (tab.)	
Tax. ink.	Besk.bar ink.	Tax. ink.	Besk.bar ink.	Komm. skatt 10 %	Statl.ink. skatt	S:a	Besk.bar ink.	Tax. ink.	Besk.bar ink.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2 476	1 846	2 291	491	185	49	234	1 186	2 346	546
3 487	2 857	3 201	1 491	286	154	440	2 197	3 245	1 540
4 386	3 756	4 010	2 480	376	268	644	3 096	4 045	2 520
5 283	4 653	4 818	3 468	465	396	861	3 993	4 844	3 498
6 183	5 553	5 628	4 458	555	543	1 098	4 893	5 645	4 480
7 090	6 460	6 444	5 457	646	703	1 349	5 800	6 452	5 472
8 000	7 370	7 263	6 463	737	873	1 610	6 710	7 262	6 462
8 916	8 286	8 087	7 467	829	1 054	1 883	7 626	8 077	7 457
9 820	9 190	8 901	8 471	919	1 244	2 163	8 530	8 882	8 442
10 733	10 103	9 723	9 473	1 010	1 445	2 455	9 443	9 694	9 438
12 052	11 422	10 910	10 910	1 142	1 768	2 910	10 762	10 868	10 868
14 286	13 656	12 920	12 920	1 366	2 288	3 654	12 996	12 856	12 856
16 519	15 889	14 930	14 930	1 589	2 888	4 477	15 229	14 844	14 844
18 752	18 122	16 940	16 940	1 812	3 568	5 380	17 462	16 831	16 831
20 986	20 356	18 950	18 950	2 036	4 292	6 328	19 696	18 819	18 819
26 508	25 878	23 920	23 920	2 588	6 238	8 826	25 218	23 734	23 734
37 986	37 356	34 250	34 250	3 736	10 533	14 319	36 696	33 949	33 949
52 819	52 189	47 600	47 600	5 219	16 970	22 189	51 529	47 151	47 151
82 597	81 967	74 400	74 400	8 197	31 090	39 287	81 307	73 653	73 653
144 930	144 300	130 500	130 500	14 430	63 470	77 900	143 640	129 130	129 130
362 152	361 522	326 000	326 000	36 152	193 370	229 522	360 862	322 457	322 457

Äkta makar utan

Tax. enl. KL 600/900		Tax. enl. Si 2 750		Uträknade skatter			Tax. enl. KL 1840	Tax. enl. Si 2750	
Tax. ink.	Besk.bar ink.	Tax. ink.	Besk.bar ink.	Komm. skatt 10 %	Statl.ink. skatt	S:a	Besk.bar ink.	Tax. ink.	Besk.bar ink.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3 501	2 601	3 241	491	260	49	309	1 661	3 318	568
4 612	3 712	4 241	1 491	371	154	525	2 772	4 307	1 557
5 711	4 811	5 230	2 480	481	268	749	3 871	5 285	2 535
6 809	5 909	6 218	3 468	591	396	987	4 969	6 262	3 512
7 909	7 009	7 208	4 458	701	543	1 244	6 069	7 241	4 491
9 019	8 119	8 207	5 457	812	703	1 515	7 179	8 229	5 479
10 137	9 237	9 213	6 463	924	873	1 797	8 297	9 224	6 474
11 252	10 352	10 217	7 467	1 035	1 054	2 089	9 412	10 217	7 467
12 368	11 468	11 221	8 471	1 147	1 244	2 391	10 528	11 210	8 460
13 481	12 581	12 223	9 473	1 258	1 445	2 703	11 641	12 200	9 450
15 678	14 178	13 660	10 910	1 418	1 768	3 186	13 238	13 622	10 872
17 311	16 411	15 670	12 920	1 641	2 288	3 929	15 471	15 609	12 859
19 544	18 644	17 680	14 930	1 864	2 888	4 752	17 704	17 597	14 847
21 778	20 878	19 690	16 940	2 088	3 568	5 656	19 938	19 585	16 835
24 011	23 111	21 700	18 950	2 311	4 292	6 603	22 171	21 572	18 822
29 533	28 633	26 670	23 920	2 863	6 238	9 101	27 693	26 487	23 737
41 011	40 111	37 000	34 250	4 011	10 533	14 594	39 171	36 702	33 952
55 844	54 944	50 350	47 600	5 494	16 970	22 464	54 004	49 904	47 154
85 622	84 722	77 150	74 400	8 472	31 090	39 562	83 782	76 406	73 656
147 956	147 056	133 250	130 500	14 706	63 470	78 176	146 116	131 883	129 133
365 178	364 278	328 750	326 000	36 428	193 370	229 798	363 338	325 211	322 461

